

## A TÁNCUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT HÍRLEVELE

VI. évfolyam 4. szám, 2013. december 20.

Szerkesztik: Bolvári-Takács Gábor, Major Rita

*A MTF Táncudományi Kutatóközpontja kutatási főirány-vezetőinek többsége részt vesz az MTA Táncudományi Munkabizottságának munkájában. Ezért tartjuk szükségesnek közölni az alábbiakat.*

### BESZÁMOLÓ az MTA Táncudományi Munkabizottsága 2013. évi működéséről

#### I. A munkabizottság összetételének alakulása

A munkabizottság 2013. január 1-jén 23 *rendes tagból* állt. Elnök: Andrásfalvy Bertalan DSc; titkárok: Bolvári-Takács Gábor PhD és Felföldi László PhD; tanácsadó: Vitányi Iván DSc; tagok: Angelus Iván PhD, Barna Gábor DSc, Beke László CSc, Bernáth László PhD, Dóka Krisztina PhD, Fodor Antal DLA, Forgács D. Péter PhD, Fügedi János PhD, Gelenczey-Mihály Alirán PhD, Kovács Gábor PhD, Kővágó Sarolta CSc, Lázár Katalin PhD, Mizerák Katalin PhD, Nagy Péter Miklós PhD, Németh András DSc, Ratkó Lujza CSc, Sándor Ildikó PhD, Sirató Ildikó PhD, Varga Sándor PhD. Az év során a munkabizottság javaslatot tett Fodorné Molnár Márta PhD rendes tagságára.

A testület *állandó meghívott tagjai* 2013. január 1-jén: Bólya Annamária, Fenyves Márk, Fodorné Molnár Márta, Gaál Marianna, Gál Eszter, Halász Tamás, Kaán Zsuzsa, Karácsony Zoltán, Kovács Henrik, Kővágó Zsuzsa, Lévai Péter, Lőrinc Katalin, Macher Szilárd, Major Rita, Mihályi Gábor, Szakály György, Szúdy Eszter, Török Jolán, Vincze Gabriella, Zsámboki Marcell.

#### II. A munkabizottság ülései

##### 1. ülés: 2013. február 6. Nemzeti Táncszínház, Budapest.

A házigazda Ertl Péter **prezentáció** keretében bemutatta a Nemzeti Táncszínház épületének **történetét, ismertette a színház tevékenységét és küldetését, továbbá archiváló tevékenységének egyes elemeit, és válaszolt a feltett kérdésekre.** A Nemzeti Táncszínház *archiválási tevékenysége* az előadások premiereiről rögzített filmfelvételek és a kapcsolódó nyomtatott anyagok tárolásában, valamint saját kézikönyvtár működtetésében nyilvánul meg. A műsoradatok 2001-től állnak rendelkezésre. Nyilvános közgyűjteményi státusszal az intézmény nem rendelkezik, de anyagai egyedi kérelemre kutathatók. A munkabizottság az ülésen elfogadta a 2013. évi munkatervét. A honlap vonatkozásában a munkabizottság a tagok kérésére újabb határozatban rögzítette az adatfeltöltés szabályait. *Felföldi László* tájékoztatást adott a szellemi termékek világörökségét tartalmazó új UNESCO-kiadvány megjelenéséről.

##### 2. ülés: 2013. április 3. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest.

A látogatás során a házigazdák *Ihász István*, a Történeti Tár igazgatója, valamint *Cs. Lengyel Beatrix* fősztályvezető, a Történeti Fényképtár vezetője voltak. Ismertették a gyűjtőmunkát, a feldolgozás és a nyilvántartás sajátosságait, különös tekintettel a táncra, mozgásművészettel kapcsolatos fellelhető dokumentumokra. Az ülés résztvevői ezt követően betekintést nyertek a gyűjtemények működésébe, és megtekintették a gyűjteménykezelők által előkészített válogatott anyagokat, valamint a raktárakat. A MNM munkatársai közül *Baják László* történész szakmuzeológus is segítségünkre volt.

A munkabizottság tagjai a találkozó végén megvitatták a látottakat. A vita során az a vélemény fogalmazódott meg, hogy a nem-tánc-profilú gyűjtemények is potenciális „táncutató” helynek számítanak, akkor is, ha helyben sem táncutató, sem külön táncutató program nincs. A jelenlevők megvitatták a május 30-ai Kaposi Edit Emlékülés tervezett napirendjét, a felkérendő közreműködőket. *Felföldi László* tájékoztatta a jelenlevőket Lin Hwai-min, a neves tajvani koreográfus üzenetéről az idei Tánc Világnapja (április 29) kapcsán, és javaslatot tett a munkabizottság saját üzenetének szövegére, amelyet a testület elfogadott. Lin Hwai-min magyar nyelvre fordított világnapi köszöntése és a Munkabizottság saját üzenete megjelent a Folk Rádióban, s rendezvények alkalmával szórólapokon is hozzáférhetővé vált. (Az üzenet szövege e beszámoló mellékletét képezi.)

### 3. ülés: 2013. október 3. Pozsony.

Határon túlra kihelyezett ülés keretében munkabizottság egész napos szakmai tanulmányutat tett Pozsonyban. A programot összeállította és megszervezte *Bolvári-Takács Gábor* és *Felföldi László*, az alábbiak szerint:

1. Látogatás a Szlovák Nemzeti Táncegyüttes (SLUK – Slovensky Ludovy Umelecky Kolektív), székházában. Tájékoztató az együttes és a központ munkájáról. Itt találkoztak a következő személyekkel: Doc. Mgr. *Juraj Hamar*, CSc. a Szlovák Nemzeti Táncegyüttes (SLUK) igazgatója; Mgr. *Vladimír Kysel*, a SLUK keretében működő szlovák Szellemi Kulturális Örökség Koordinációs Központjának vezetője; PhDr. *Stanislav Dúzek*, CSc. a Szlovák Tudományos Akadémia (SZTA) Néprajzi Intézetének ny. tudományos kutatója; Mgr. *Lubica Volanská*, PhD. a SZTA Néprajzi Intézetének tudományos kutatója. A vendéglátók bemutatták a szlovák kulturális örökség reprezentatív adatbázisának nagyszabású tervét és a már elkészült elemeket, amelyek bőségesen tartalmaznak táncos dokumentumokat. A munkabizottság tagjai elismerésüket fejezték ki a programban résztvevő szlovák kollégáknak.

2. Látogatás az Ifjú Szívek Magyar Táncegyüttes székházában, az Együttes Archívumának megtekintése. Házigazda: *Hégli Dusan* koreográfus, az Ifjú Szívek Magyar Táncegyüttes művészeti vezetője.

### **III. A munkabizottság további tudományos programjai és sajtómegjelenései**

1. A munkabizottság **2013. május 30-án Kaposi Edit Emlékülést** szervezett az MTA BTK Zenetudományi Intézet Bartók Termében. A rendezvény programja a következő volt: *Vass Dániel* képekkel illusztrált megemlékezése édesanyjáról. Visszaemlékezések: *Kővágó Zsuzsa*, *Keszler Mária*, *Sziliné Csák Emília*. Előadások: *Novák Ferenc*: Szöllősy Szabó Lajos élete Kaposi Edit kutatásainak tükrében; *Matyaczkó Olga*: Kaposi Edit és a magyar társastáncmozgalom; *Gergely Katalin Andrea*: Táncművészet tudományos szemmel - Kaposi Edit hagyatéka; *Dóka Krisztina* PhD: A 19. századi polgári társastáncok a paraszti hagyományban; *Felföldi László* PhD: Kaposi Edit, a táncutató. A résztvevők filmen megtekintették Szöllősy Szabó Lajos Körmagyar c. koreográfiáját, a Pavane Történelmi Táncegyüttes előadásában.

2. A Magyar Táncművészeti Főiskolán **2013. november 8-9-én** került sor az *Alkotás – befogadás – kritika a táncművészetben, a táncpedagógiában és a táncutatókban* című, **IV. Táncstudományi Konferenciára**, a Magyar Táncművészeti Főiskola Elméleti Tanszéke, Pedagógia és Pszichológia Tanszéke, valamint Táncstudományi Kutatóközpontja, továbbá az MTA Néprajztudományi Bizottság Táncstudományi Munkabizottsága és a MTF OTKA-kutatócsoportja (K81672) szervezésében. A plenáris üléseken és a nyolc szekcióban összesen 32 előadás hangzott el, bemutatva a táncstudomány/táncpedagógia és határterületei művelőinek elméleti és gyakorlati irányultságú érdeklődési körét és új kutatási eredményeit.

3. A munkabizottság, valamint a Nemzeti Táncszínház, a Magyar Etnokoreológiai Társaság, az MTA BTK Zenetudományi Intézet **2013. november 9-én Martin György-emlékülést** szervezett a Nemzeti Táncszínházban. A rendezvényt támogatta a Magyar Néprajzi Társaság Népzenei és Néptánc Szakosztálya, valamint a Nemzetközi Hagyományos Zenei Tanács (ICTM) Nemzeti Tagozata. Az ülés programja: 1. A Martin Alapítvány 2013. évi pályázatának eredményhirdetése, a díjnyertes pályamunkák bemutatása: *Kukár Barnabás Manó*: Sűrűleírás a magyar néptáncutatókban. Esettanulmány egy dél-mezőségi lakodalomról; *Maksa Henrietta*: Ecséd táncélete; *Takács Gergely*: A néptáncokhoz kapcsolódó érzelmek és identitás vizsgálata három szegedi néptáncos közösségben. 2. A Choreomundus Nemzetközi Táncantropológiai MA program 17 hallgatójának beszámolóit terepkutatásairól. 3. Rhythm – interaktív táncelőadás és afrikai tánc workshop a hallgatók közreműködésével. 4. Élő Martin Archívum: Kalotaszeg. A Honvéd Táncszínház előadása, rendező-koreográfus: *Zsuráfszky Zoltán*.

4. A munkabizottság **2012. évi beszámolója** megjelent a Magyar Táncművészeti Főiskola *Táncstudományi Közlemények* c. folyóiratának (ISSN 2060-7148) 2013/1. számában.

Budapest, 2013. december 15.

Melléklet:

**AZ MTA TÁNCTUDOMÁNYI MUNKABIZOTTSÁGA ÜZENETE A TÁNC VILÁGNAPJÁN, 2013**

A TÁNC különleges helyet foglal el a művészetek, tudományok s általában az emberi kifejező eszközök világában. Mint az ember teljes valóját, szellemi, érzelmi és testi képességeit egyaránt mobilizáló megnyilvánulás, az élet nagyon sok területén megjelenik és végtelen formát ölt. Látjuk a színpadon a művészetek közegében, a sportarénában, a táncházban, családi ünnepek keretében, s alkalmazzák a terápiában, az oktatásban. E sokféleséghez más-más módon viszonyul a táncművész, a táncszerető közönség, a táncházban szórakozó közember, a táncval gyógyító terapeuta, a tánckutató és a táncpedagógus. Vannak, akik a táncban a testiséget és a szexualitást látják, vannak, akik emberformáló erőt, az egészséges életmód egyik eszközét, s vannak, akik az emberségünkről való tudás egyik legfőbb forrását. Ezek mindegyike érvényes nézőpont, ami a táncban rejlő sokféle lehetőségre, az emberi élethez való szoros kötődésére ébreszthet rá bennünket.

Közöttük a tánckutató s általa a TÁNCTUDOMÁNY sajátos látásmódot képvisel, amellyel igyekszik a táncot a maga összetettségében, történeti változásában és egyszeri pillanatnyiségében, átfogó módon megragadni. Olyan általánosítások megfogalmazására törekszik, amelyek a táncra és a táncolásra vonatkozó elméleti tudás hosszú távon érvényese elemei lehetnek. Ezeknek az ismereteknek a széles körben való elterjedése, idővel, az önmagunkról való tudás elmélyülését eredményezhetik. Napjainkban a tánckutatókat foglalkoztató legfontosabb kérdések:

**1.) A tánc elemzésének, értelmezésének legmegfelelőbb szempontjai**

A tánckutatók a „táncművek” elemzésével, értelmezésével sokat tehetnek a tánc társadalmi elismertségének megerősítésében, más művészeti ágakkal való egyenjogúsításában kulturális örökséggé formálásában. Ehhez szükség van a hasonló kifejezési formák (zene, színház, dráma, játék, sport, mozgásművészet, képzőművészet, filmművészet) látásmódjával való szembesítésre, hogy meghatározhassuk, melyek a tánc elemzés sajátos, egyedi és melyek a más kifejezési formákkal közös szempontjai és módszerei.

**2.) A táncarchívumok szerepe táncos örökség megőrzésében és közkinccsé tételében**

A tánc kutatás a „táncoló ember” hosszú távú emlékezetének, az önmagunkról való rendszerezett tudás létrehozásának fontos eszköze. A kutatás alapját képező „tánc-dokumentumok” rendszeres gyűjtéséről, értelmezéséről és hosszú távú megőrzéséről sok tapasztalat gyűlt már össze az európai táncarchívumokban. Ennek egymás közötti megosztása és egyeztetése elodázhatatlan feladat. A fő kérdés, hogyan őrizhetjük meg a táncdokumentumokat a jövő számára, mint a helyi, nemzeti és európai kulturális örökség elemeit.

**3.) A tánc tudomány által felhalmozott tudás széleskörű elterjesztése és a tánckutató-képzés**

A táncoktatás – a táncra és a táncoló emberre vonatkozó tudás átadása, a táncos képesség fejlesztése a színpadi táncművészetnek s a „használati” táncnak is fontos feladata, amely számtalan elméleti kérdést is fölvet. Ezek vizsgálatában nagy szerep vár a fiatal oktató-kutató szakemberekre, működjenek akár az egyetemeken, főiskolákon, akadémia intézetekben, az alapfokú művészeti iskolában vagy társulatok-együttesek keretében. Az általuk létrehozott új tudás megbízhatósága és hitelessége a magyar táncművészet jövőjének és nemzetközi elismertségének

Budapest, 2013. április 29.

záloga.

